

Consell de Govern

Dia: 2 d'octubre de 2012

Punt: 5.08

Criteris d'aplicació de la Normativa sobre els drets de propietat intel·lectual i industrial a la UPC als treballs objecte de titulació (PFC, TFG, TFM, entre altres)

Acord núm. 136 / 2012 del Consell de Govern pel qual s'aprova:

Criteris d'aplicació de la Normativa sobre els drets de propietat intel·lectual i industrial a la UPC als treballs objecte de titulació (PFC, TFG, TFM, entre altres)

Document proposat informat favorablement per: Comissió de Recerca

Document CG 10/10 2012

Vicerectorat de Política Científica

Barcelona, 02 d' octubre de 2012

Criteris d'aplicació de la Normativa sobre els drets de propietat intel·lectual i industrial a la UPC a les obres finals objecte de titulació (PFC, TFG, TFM, entre d'altres)

I. ANTECEDENTS

Amb data de 2 d'octubre de 2008, el Consell de Govern, acord núm. 137/2008, va aprovar la *Normativa sobre els drets de propietat intel·lectual i industrial a la UPC* (en endavant, Normativa PI-UPC).

L'aplicació de l'article 3.3, relatiu a les **obres** dels estudiants dirigides o coordinades pel professorat de la UPC, ha estat objecte de diverses consultes que fa necessària una clarificació de l'àmbit de l'esmentat article, per determinar la titularitat dels drets d'autor sobre les obres acadèmiques finals objecte de titulació creats per l'estudiantat de la UPC, tals com Tesines, Projectes Final de Carrera (PFC), Treballs Final de Grau (TFG), Treballs Final de Máster (TFM), entre d'altres. en relació a les següents qüestions:

- Comunicació pública dels treballs al dipòsit institucional *UPCommons*.
- E-administració del dipòsit dels treballs, inclosa l'autorització del corresponent estudiant/a per portar a terme la comunicació pública esmentada al punt anterior.
- Redacció d'un protocol relatiu a la confidencialitat de la propietat industrial per aquests treballs per part de la Unitat de Valorització de la UPC.

D'altra banda, també cal adequar la Normativa PI-UPC a la legislació de propietat intel·lectual vigent.

Per tot això, el Consell de Govern aprova aquest Criteris per a l'aplicació de la Normativa PI-UPC, en relació amb el Reial decret Legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual, regularitzant, aclarint i harmonitzant les disposicions legals vigents sobre la matèria (TRLPI), així com altra normativa d'aplicació, sobre els treballs finals objecte de titulació creats per l'estudiantat de la UPC.

II. ÀMBIT D'APLICACIÓ

D'acord amb l'article 10 TRLPI, s'entén per **“obra”** objecte de drets de propietat intel·lectual, la creació original científica expressada per qualsevol mitjà o suport, tangible o intangible. S'inclouen en aquest concepte les obres (PFC, TFG, Tesines, articles científics, etc.), així com els programes d'ordinador (art. 3 Normativa PI-UPC).

Les **“invencions”** industrials noves, que impliquen activitat inventiva i siguin susceptibles d'aplicació industrial, podran ser protegides mitjançant un dret de patent o model d'utilitat.

No totes les invencions són patentables. En aquests casos, per mantenir una certa exclusivitat sobre els coneixements que componen la invenció en qüestió, s'utilitzen mecanismes legals basats en la confidencialitat, com el secret industrial (art. 2 Normativa PI-UPC)

Els **“resultats”** comprenen tant les “obres”, les “invencions”, així com el coneixement en general que s'obté en el marc d'un projecte d'R+D+i, com per exemple el que es deriva de convenis o contractes subscrits amb altres entitats públiques o privades (Títol II i Capítol 2 Normativa PI-UPC).

El Servei de Biblioteques, Publicacions i Arxius (SBPA) de la universitat actua exclusivament en el camp de les “obres”, mentre que les “invencions” i altres “resultats” de la recerca són competència de la Unitat de Valorització de la Recerca, ja que participen PDI, grups de recerca, o unitats bàsiques.

D'acord amb l'anterior, l'àmbit d'aplicació **es refereix al tractament de les “obres” consistents en treballs acadèmics finals objecte de titulació elaborades pels estudiants** i per tant, susceptibles de protecció per drets de propietat intel·lectual. Per contra, **no s'aplica a les invencions o altres resultats de la recerca que poden ser objecte de protecció mitjançant altres drets de propietat industrial, o per la via d'acords de confidencialitat.**

III. FONAMENTS JURÍDICS

1) Art. 3.3 Normativa PI-UPC

Aquest article estableix la titularitat dels drets morals i d'explotació sobre les "obres" "**dirigides o coordinades**" pel professorat de la UPC. En aquests casos ens diu aquest article que la titularitat dels drets d'explotació correspondrà a la UPC i que l'autoria correspondrà tant a l'estudiant com al professor que hagi dirigit i coordinat l'obra (coautoria). Es a dir, es tracta d'una contribució directa com a coautor.

D'acord amb el TRLPI s'han de considerar coautors juntament amb els alumnes, aquells professors que hagin contribuït a l'elaboració de l'obra, de manera que hagin fet l'obra en col·laboració. En sentit contrari, quan no hi ha una contribució del professorat, aquest no es podrà considerar coautor.

En relació als drets d'explotació, quan hi ha contribució del professorat i de l'estudiant, i per tant, es tracti d'una obra en col·laboració en el sentit de l'article 7 TRLPI, aquest article ens remet a les normes sobre la comunitat de béns establertes al *Codi Civil* (art. 392 i ss.), les quals remeten a les disposicions especials en la matèria. D'acord amb això, la Normativa PI-UPC es considera una disposició especial a aquests efectes i per tant, serà d'aplicació per als casos de coautoria. En aquests casos, la normativa de la UPC estipula que serà la universitat la titular en exclusiva dels drets d'explotació sobre les obres dels estudiants dirigides o coordinades pel seu professorat.

La titularitat en exclusiva dels drets d'explotació significa que no hi ha limitació en l'ús de les obres per part de la UPC, inclosa la comunicació pública a través d'Internet. Serà una decisió "d'oportunitat" de la Universitat que la difusió de l'obra es faci mitjançant llicència *Creative Commons*, però no hi haurà intervenció de l'estudiant el qual no ostenta cap dret de propietat intel·lectual sobre l'obra.

2) Art. 3.4 Normativa PI-UPC

Seguint la mateixa línia d'interpretació que el punt anterior, seran considerats autors únics i titulars dels drets d'explotació, aquells estudiants que hagin elaborat "obres" "**no**

dirigides ni coordinades” pel professorat, és a dir, sense la seva contribució o de tercers.

D'aquesta manera, els estudiants seran autors únics i titulars dels drets d'explotació en exclusiva si es compleixen com a mínim aquestes tres premisses:

- Els professorat s'ha limitat a encarregar i avaluar el treball, sense participar-hi o contribuir-hi.
- Les obres no constitueixen un resultat de la recerca en el marc d'un projecte d'R+D+i amb tercers.
- Les obres no vulneren drets de propietat intel·lectual o industrial de tercers, o obligacions de confidencialitat.

En aquest cas, es pot interpretar que la UPC ha de demanar el consentiment de l'estudiant per la divulgació de l'obra, sobretot si es pretén la citada divulgació sota una llicència *Creative Commons*.

3) Art. 8 Normativa PI-UPC

En relació als beneficis que la UPC pugui obtenir per l'explotació de les obres sobre les quals ostenti els corresponents drets d'explotació, aquest article reconeix el dret dels autors de les obres a percebre'n el 50% .

4) Arts. 13 i 14 del Reial decret 99/2011, de 28 de gener, pel qual es regulen els ensenyaments oficials de doctorat

Pel cas concret de les tesis doctorals i a efectes interpretatius, l'article 13.1 estableix que una tesi doctoral ha d'ésser un treball original elaborat pel candidat a doctor, que el capaciti pel seu treball autònom (independentment de que se li assigni un director de tesi). En aquest sentit, s'interpreta que l'autoria de la obra de la tesi doctoral correspondrà íntegrament a l'estudiant que l'hagi desenvolupat.

En relació als drets d'explotació, l'article 14.5 estipula específicament que “... *Una vez aprobada la tesis doctoral, la universidad se ocupará de su archivo en formato electrónico abierto en un repositorio institucional...*” . Segons aquest precepte, la Universitat ostenta per llei un dret no exclusiu per publicar la tesi en format electrònic

obert i per tant, cap tercer pot obtenir l'exclusivitat total sobre els drets d'explotació sense que la UPC hagi com a mínim renunciat prèviament a aquesta obligació legal de publicació en dipòsit institucional, d'acord amb les excepcions que el propi Reial Decret estableix, tals com l'existència de convenis de confidencialitat amb empreses o la possibilitat de generació de patents que recaiguin sobre el contingut de la tesi (art. 14.6).

IV. CRITERIS D'APLICACIÓ

PRIMER.- L'article 3.3 de la Normativa PI-UPC no serà d'aplicació a les tesis doctorals, doncs es tracta de treballs originals elaborats pel candidat a doctor, qui en serà l'únic autor. Sobre aquestes obres la UPC únicament ostenta el dret a la publicació de la tesi doctoral en format obert en un repositori institucional. No obstant, la publicació de la tesi es pot limitar en circumstàncies excepcionals, entre les que es troben l'existència d'acords de confidencialitat amb empreses o la possibilitat de generació de patents que recaiguin sobre el contingut de la tesi.

SEGON.- L'article 3.3 de la Normativa PI-UPC no serà d'aplicació als treballs acadèmics finals objecte de titulació, tals com Tesines, Projectes Final de Carrera (PFC), Treballs Final de Grau (TFG), Treballs Final de Màster (TFM), entre d'altres. Encara que en aquests casos no es tracta d'un treball original, la finalitat d'aquests treballs és l'avaluació per l'obtenció d'un títol, de manera que el treball l'ha d'haver elaborat l'estudiant íntegrament, malgrat tingui assignat un tutor o director. Per aquesta raó, correspondrà a l'estudiant la totalitat dels drets derivats d'aquesta creació.

Aquest dret només quedarà limitat per l'existència d'acords de confidencialitat amb empreses o la possibilitat de generació de patents que recaiguin sobre el contingut de la tesi. Els resultats derivats de la recerca desenvolupada dintre d'un projecte de recerca i dirigida per un/s PDI, els drets sobre els resultats del projecte de recerca són de la UPC i per tant dels participants actius.

D'acord amb l'anterior, els requisits per a la publicació en repositori obert (*UPCommons*) d'aquestes obres per part de la UPC, són els següents:

- 1) Obtenir el previ consentiment de l'estudiant.
- 2) Una declaració expressa de l'estudiant manifestant que n'és l'únic autor i que no hi ha drets de tercers que puguin ésser perjudicats per la seva divulgació, o que havent-hi drets de tercers (inclosos professorat, empreses o altres estudiants), n'ha obtingut el seu consentiment. En aquest cas, l'estudiant aportarà la documentació que acrediti el consentiment exprés de tercers titulars de drets de propietat intel·lectual i industrial, o beneficiaris d'obligacions de confidencialitat; o la indicació d'on es poden localitzar les habilitacions legals (licències *Creative Commons*, dipòsits d'accés obert, etc.)
- 3) El vistiplau del tutor o director del treball que confirmi la declaració de confidencialitat de l'estudiant en relació a l'existència d'acords de confidencialitat amb empreses.

TERCER.- L'article 3.3 de la Normativa PI-UPC, serà d'aplicació a les obres d'estudiants realitzades amb contribucions de professorat UPC. Aquestes obres tenen la consideració d'obres en col·laboració i per tant, l'estudiant i el professorat seran considerats coautors. La UPC ostenta en aquest cas, tots els drets d'explotació sobre l'obra i per tant, NO necessita l'autorització de l'estudiant per a la divulgació de l'obra, fins i tot si es divulga sota llicència *Creative Commons*. No obstant, es respectarà sempre la menció de l'estudiant i del professor en tant que autors, i en aplicació de l'article 8 Normativa PI-UPC, es garantirà el dret d'aquests al cobrament del 50% dels beneficis que s'obtinguin per l'explotació de l'obra.

Barcelona, setembre de 2012
